

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11.09.1962, sp. zn. Tzv 7/62, ECLI:CZ:NS:1962:TZV.7.1962.1

Číslo: 27/1962

Právní věta: Při stanovení povinnosti k náhradě škody, kterou trestným činem zavinilo více pachatelů - vojáků v činné službě - je soud vázán služebním předpisem MNO, ev. zn. Zákl-3-3, čl. 51 písm. e), který nezná zásadu solidární odpovědnosti více viníků za zaviněnou škodu, ale uplatňuje princip odpovědnosti dělené, podle míry jejich zavinění. Předá-li vojenský řidič řízení služebního vozu, který je mu svěřen k výkonu služby, z nedbalosti neoprávněné osobě, která zaviní havárii, je třeba rozsah jeho odpovědnosti za vzniklou škodu hodnotit podle zásady stanovené v čl. 51 písm. c) předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3. Jde totiž o škodu, která byla zaviněna vojákem z nedbalosti při výkonu služebních povinností. Rozsah odpovědnosti vojáka, který neoprávněně o své újmě převzal řízení vozidla, při jízdě s ním z nedbalosti havaroval a způsobil na něm škodu, je třeba posuzovat z hlediska čl. 51 písm. b) předpisu MNO ev. zn. Zákl-3-3. Jednání tohoto vojáka nelze totiž považovat za součást jeho služebních povinnosPub

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 11.09.1962

Spisová značka: Tzv 7/62

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Doprava, Náhrada škody

Předpisy: 141/1961 Sb. § 228 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 27/1962 sb. rozh.

Při stanovení povinnosti k náhradě škody, kterou trestným činem zavinilo více pachatelů - vojáků v činné službě - je soud vázán služebním předpisem MNO, ev. zn. Zákl-3-3, čl. 51 písm. e), který nezná zásadu solidární odpovědnosti více viníků za zaviněnou škodu, ale uplatňuje princip odpovědnosti dělené, podle míry jejich zavinění.

Předá-li vojenský řidič řízení služebního vozu, který je mu svěřen k výkonu služby, z nedbalosti neoprávněné osobě, která zaviní havárii, je třeba rozsah jeho odpovědnosti za vzniklou škodu hodnotit podle zásady stanovené v čl. 51 písm. c) předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3. Jde totiž o škodu, která byla zaviněna vojákem z nedbalosti při výkonu služebních povinností.

Rozsah odpovědnosti vojáka, který neoprávněně o své újmě převzal řízení vozidla, při jízdě s ním z nedbalosti havaroval a způsobil na něm škodu, je třeba posuzovat z hlediska čl. 51 písm. b) předpisu MNO ev. zn. Zákl-3-3. Jednání tohoto vojáka nelze totiž považovat za součást jeho služebních povinností.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu - Tzv 7/62)

Rozsudek vojenského obvodového soudu byli uznáni vinnými

I. voj. z. sl. V. ohrožením věcných prostředků podle § 292a tr. zák. z r. 1950 a

II. voj. z. sl. Z. poškozováním majetku v socialistickém vlastnictví podle § 246 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Pokladem pro výrok o vině u obou obviněných bylo zjištění soudu 1. stupně, že voj. V. jako služební řidič nákladního auta T-111 neoprávněně předal řízení tohoto vozu voj. Z., a když s vozidlem projížděli prostorem kasáren, voj. Z., který neovládal řízení tohoto typu auta, jízdu v zatáčce nezvládl, sjel z vozovky a spadl s vozidlem asi s 9 m vysoké stráně, přičemž na autě vznikla škoda ve výši 18 508,- Kčs.

Vedle trestů odnětí svobody uložil soud podle § 228 odst. 1 tr. ř. oběma obviněným povinnost nahradit rukou společnou a nerozdílnou poškozenému vojenskému útvaru škodu v částce 18 508,- Kčs, a to ve splátkách.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil rozsudek vojenského obvodového soudu ve výroku o náhradě škody a poškozený vojenský útvar odkázal s nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z odůvodnění:

Stížností pro porušení zákona, podanou v zákonné lhůtě, napadl tento rozsudek předseda Nejvyššího soudu. Namítá v ní především, že vyslovení solidární odpovědnosti obou obviněných, jak to vyplývá z výroku o jejich povinnosti nahradit způsobenou škodu, je v rozporu s čl. 51 písm. e) předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3, který zná toliko princip odpovědnosti dělené. Dále pak stížnost pro porušení zákona výroku o náhradě škody vytýká, že odpovědnost voj. V. byla, pokud jde o její rozsah, nesprávně podřazena pod ustanovení písm. b), místo písm. c) čl. 51 citovaného předpisu, ačkoliv škoda, kterou voj. V. spoluzavinil a za kterou odpovídá, byla způsobena z nedbalosti při plnění služebního úkolu.

Nejvyšší soud shledal, že byl porušen zákon.

Nalézací soud při výroku o náhradě škody sice správně použil ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř., neboť oba obviněné odsoudil pro trestné činy, kterými byla způsobena vojenskému útvaru majetková škoda, avšak zároveň, pokud jde o rozsah odpovědnosti obou obviněných za škodu, zcela opominul ustanovení předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3, tj. čl. 51 písm. c) a e).

Výrok o náhradě škody je v dané trestní věci nezákonný především proto, že byla stanovena oběma obviněným solidární odpovědnost za škodu, což je v rozporu se zněním čl. 51 písm. e) cit. předpisu, kterým bylo upuštěno od zásady solidární odpovědnosti více viníků a který tam, kde škodu způsobí více osob, uplatňuje princip odpovědnosti dělené, a to podle míry jejich zavinění.

Měl tedy především již poškozený útvar nárok na náhradu způsobené škody specifikovat zvláště proti každému z obviněných ve smyslu čl. 69 předpisu Zákl-3-3. Nalézací soud pak i přes tento nedostatek v uplatnění nároku rozhodně nebyl oprávněn učinit výrok o solidární odpovědnosti obou obviněných.

S uvedenou vadou ve výroku o náhradě škody souvisí další pochybení, kterého se prvý soud v tomto výroku dopustil. Rozsah odpovědnosti za škodu vzniklou zaviněním, se ve smyslu čl. 51 předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3 řídí tím, zda byla škoda způsobena úmyslně či v opilosti (písm. a)], nebo z nedbalosti, nikoliv však při plnění služebních povinností (písm. b)], anebo z nedbalosti při plnění služebních povinností (písm. c]). Toto ustanovení u obviněného V. respektováno nebylo, neboť rozsah jeho odpovědnosti byl nalézacím soudem chybně stanoven ve smyslu písm. b) čl. 51 citovaného předpisu. Nalézací soud tedy vycházel z mylného názoru, že jde o způsobení škody z nedbalosti, nikoliv však při plnění služebních úkolů. Voj. V. však tím, že předal řízení vozu, který mu byl přidělen k výkonu služby, jinému, nepřislušnému řidiči, jednal nedbale, při čemž jeho neoprávněnou dispozici s vozidlem nutno hodnotit jako porušení služebních povinností, resp. konkrétního služebního úkolu, spočívajícího v odvezení služebního auta na místo jeho ošetření. Proto tedy měl být rozsah odpovědnosti obviněného V. za škodu vyjádřen v souladu s ustanovením písm. c) čl. 51 předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3, a to nejvýše částkou 2400,- Kčs, neboť škoda byla způsobena vojákem základní služby z nedbalosti při výkonu služební povinnosti. V této souvislosti je třeba konstatovat, že již poškozený útvar byl ve smyslu čl. 69 cit. předpisu oprávněn uplatnit nárok na náhradu škody vůči voj. V. jen v rozsahu čl. 51 písm. c) zmíněného předpisu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody a poškozený v. ú. odkázal s celým nárokem na náhradu škody v řízení ve věcech občanskoprávních. Sám o uplatněném nároku nerozhodl proto, že tento především byl uplatněn způsobem odporujícím předpisu MNO, ev. zn. Zákl-3-3. Nárok totiž nebyl uplatněn proti jednotlivým obviněným, takže nemohla být poškozeným útvarem individualizována míra zavinění každého z nich samostatně. Nejvyšší soud musil též vzít v úvahu i písm. d) čl. 51 cit. předpisu, v jehož smyslu může poškozený útvar vůči obviněnému V. uplatnit i nárok nižší než 2400,- Kčs. Tyto všechny skutečnosti vedly Nejvyšší soud k tomu, že odkázal poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, v kterém teprve bude rozhodováno o náležitě uplatněném, individualizovaném a specifikovaném nároku.

V této souvislosti je ovšem třeba uvést, že u obviněného Z. soud 1. stupně hodnotil jeho odpovědnost za způsobenou škodu správně, v souladu se zásadou, vyjádřenou v čl. 51 písm. b) předpisu, ev. zn. Zákl-3-3. Obviněný Z. totiž z nedbalosti, neoprávněným převzetím řízení vozidla, které neovládal, zavinil havárii, při které vznikla uvedená škoda. Toto jeho počínání nelze proto považovat za součást jeho služebních povinností či úkolů, neboť řízení auta se ujal o své újmě.